

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 150/2019-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ KOTVA], [REDAKČNÝ KOTVA], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tos 22/2018 a jeho uznesením z 18. decembra 2018 a postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 16/2018 a jeho uznesením z 23. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ KOTVA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČNÝ KOTVA],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom sp. zn. 8 Tos 22/2018 a jeho uznesením z 18. decembra 2018 a postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 16/2018 a jeho uznesením z 23. novembra 2018.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie v štádiu po podaní obžaloby, a to pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie alebo obchodovanie s nimi podľa ustanovení § 172 ods. 1 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ v rámci trestného konania vedeného pod sp. zn. 5 T 16/2018 vzniesol námietku zaujatosti voči predsedovi senátu okresného súdu prejednávajúceho jeho trestnú vec. O uplatnenej námietke zaujatosti okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 5 T 16/2018 z 18. mája 2018 podľa § 32 ods. 3 v spojení s § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) tak, že predseda senátu nie je vylúčený z prejednávania trestnej veci sťažovateľa. Predmetné uznesenie bolo 24. mája 2018 doručené obhajcovi sťažovateľa, ktorý proti nemu podal sťažnosť. Okresný súd na účel doručenia tohto uznesenia samotnému sťažovateľovi kontaktoval jeho obhajcu, pričom ho požiadal o poskytnutie aktuálnej adresy sťažovateľa, na ktorú by mu bolo možné predmetnú písomnosť doručiť. Následne uznesením okresného súdu sp. zn. 5 T 16/2018 z 23. novembra 2018 bol sťažovateľ s odkazom na § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vzatý do väzby. O sťažnosti sťažovateľa, ktorú proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu podal, rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 8 Tos 22/2018 z 18. decembra 2018, ktorým podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté prvostupňové rozhodnutie okresného súdu v celom rozsahu zrušil, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku prijal písomný sľub sťažovateľa, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nariadil dohľad probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľom

a sťažovateľa z väzby prepustil, pričom mu súčasne uložil podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku povinnosť oznámiť orgánom činným v trestnom konaní a konajúcemu súdu každú zmenu miesta pobytu, podľa § 82 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zákaz vycestovania do zahraničia, podľa § 82 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku primerané obmedzenie, a síce zákaz vzdaľovať sa z miesta určeného pobytu (okrem špecifikovaných prípadov), a tiež podľa § 82 ods. 4 Trestného poriadku nariadil kontrolu sťažovateľa technickými prostriedkami. Krajský súd uznesením sp. zn. 7 Tos 1/2019 z 30. januára 2019 zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu o nevyhlásení predsedu senátu prejednávajúceho trestnú vec sťažovateľa.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ vo vzťahu k väzobnému rozhodovaniu konajúcich súdov argumentuje: *„Sťažovateľ poukazuje na to, že uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Tos/22/2018 zo dňa 18. 12. 2018 je zjavne arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože absentuje v ňom riadne odôvodnenie, keďže toto uznesenie zrozumiteľným, zákonným a najmä preukázaným, a teda ústavne konformným spôsobom nepotvrďuje skutočnú existenciu niektorého zo zákonných dôvodov väzby, obzvlášť väzobného dôvodu uvedeného v ust. § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.*

Z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Tos/22/2018 zo dňa 18. 12. 2018 nemožno nijako vyvodit', ako z konania sťažovateľa, prípadne z iných konkrétnych skutočností, vyplýva dôvodná obava, že sťažovateľ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest.

Z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Tos/22/2018 zo dňa 18. 12. 2018 taktiež nevyplýva ani to, že by sa Krajský súd v Prešove pred vydaním predmetného uznesenia zaoberal námietkou zaujatosti vznesenou v podaní zo dňa 22. 3. 2018 (a následne aj v rámci sťažnosti zo dňa 28. 5. 2018 proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 5 T/16/2018 zo dňa 18. 5. 2018, ktorým sa predseda senátu Mgr. M. Polaček nevyhlásil z prejednávania trestnej veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 5 T/16/2018) proti predsedovi senátu Mgr. M. Polačkovi.

Krajský súd v Prešove teda rozhodol o zrušení uznesenia o vzatí sťažovateľa do väzby, jeho prepustení na slobodu a nahradení väzby inými prostriedkami uznesením

sp. zn. 8 Tos/22/2018 zo dňa 18. 12. 2018 ešte predtým, než bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Tos/1/2019 zo dňa 30. 1. 2019 o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 5 T/16/2018 zo dňa 18. 5. 2018, ktorým sa predseda senátu Mgr. M. Polaček nevyhlásil z prejednávania trestnej veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 5 T/16/2018.

Možno uzavrieť, že v čase vydania uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Tos/22/2018 zo dňa 18. 12. 2018 teda nebolo právoplatne rozhodnuté o námietke zaujatosti proti predsedovi senátu Mgr. M. Polačkovi, ktorý uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 5 T/16/2018 zo dňa 23. 11. 2018 vzal sťažovateľa do väzby.“

4. Na základe všetkých uvedených skutočností, odvolávajúc sa na prezentovanú judikatúru ústavného súdu, sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 dohovoru namietanými uzneseniami krajského súdu a okresného súdu, predmetné uznesenia zrušil, zakázal okresnému súdu a krajskému súdu pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 1 500 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd podľa ustanovenia § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v ustanovení § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v ustanovení § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa ustanovenia § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 dohovoru väzobnými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka arbitrárnosti odôvodnenia väzobného rozhodnutia krajského súdu, ktorý podľa názoru sťažovateľa existenciu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nepodporil žiadnymi konkrétnymi skutočnosťami. Sťažovateľ rovnako namieta, že v čase vydania väzobného rozhodnutia krajského súdu nebolo ešte právoplatne rozhodnuté o námietke zaujatosti, ktorú sťažovateľ uplatnil v meritórnom konaní voči predsedovi senátu okresného súdu prejednávajúceho jeho trestnú vec, pričom označený člen senátu rozhodoval aj o väzbe sťažovateľa v prvom stupni.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 16/2018 a jeho uznesením z 23. novembra 2018

10. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne. Vo vzťahu k prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 5 T 16/2018 z 23. novembra 2018 sťažovateľ disponoval opravným prostriedkom (sťažnosťou), ktorú aj využil. O sťažnosti bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd ako súd nadriadený. Sťažnosť tak predstavovala účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu. Existencia opravného konania pred krajským súdom nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom uznesení okresného súdu, keďže sťažnosť v danom prípade predstavovala účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia v sťažnosti označených práv uznesením okresného súdu sp. zn. 5 T 16/2018 z 23. novembra 2018 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tos 22/2018 a jeho uznesením z 18. decembra 2018

11. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

13. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

14. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného uznesenia krajského súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo, resp. nemalo byť rozhodnuté o danosti dôvodov väzby sťažovateľa a o nariadení alternatívnych opatrení nahradzujúcich väzbu. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či poskytol vo svojom rozhodnutí náležitú odpoveď na relevantné otázky a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

15. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015).

16. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 13 až 15 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

17. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu a zistil, že svoj právny záver o existencii dôvodu tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku majúcom nízku intenzitu, umožňujúcu nahradiť väzbu sťažovateľa alternatívnymi opatreniami, oprel o tieto podrobné skutkové zistenia a závery: „Podľa § 73 ods. 1 Tr. poriadku, ak je daný niektorý z dôvodov väzby a obvineného nemožno predvolať, predviesť alebo zadržať a zabezpečiť jeho prítomnosť

na výsluchu alebo na inom úkone, vydá predseda senátu a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora príkaz, aby bol obvinený zatknutý.

Z predloženého spisu vyplynulo, že o väzbe obvineného bolo napadnutým uznesením rozhodnuté za okolností, že obvinený, ako políciou zatknutý dňa 22. 11. 2018, bol dňa 23. 11. 2018 predvedený na okresný súd, kde bol vypočutý, a to na podklade príkazu na zatknutie vydaného Okresným súdom Prešov sp. zn. 57716/2018 zo dňa 07. 11. 2018, v ktorom ako dôvod väzby bolo uvedené ustanovenie § 71 ods. 1 písm. a) Tr. poriadku.

Dňa 13. 09. 2017 obvinený uvádzal, že jeho trvalé bydlisko je mesto [REDAKOVANÉ], no prechodne býva v [REDAKOVANÉ] na ulici [REDAKOVANÉ] u svojho otca [REDAKOVANÉ] a adresu prechodného bydliska uviedol aj ako adresu na doručovanie. Z výpovede obvineného pri rozhodovaní o väzbe dňa 23. 11. 2018 vyplynulo, že vedel o svojom trestnom stíhaní v prejednávanej veci, pričom už uviedol, že sa zdržiaval v meste [REDAKOVANÉ] a naposledy bol ubytovaný na ubytovni [REDAKOVANÉ]. Predtým bol v [REDAKOVANÉ], no bližšiu adresu pobytu neuviedol a adresu svojho pobytu neoznámil ani svojmu obhajcovi. Tvrdil, že pošta mu chodila na adresu jeho otca a nepreberal ju preto, že nebol doma alebo mu neprišla do schránky. Nevedel však vysvetliť neprevzatie zásielky, keď sa mu poštová doručovateľka pokúšala zásielku doručiť opakovane. K ďalšej adrese, kde sa údajne v [REDAKOVANÉ] na ulici [REDAKOVANÉ] zdržiaval, uviedol, že majitelia bytu síce byt prenajali, no nemohol používať ich poštovú schránku k bytu, ktorý mal prenajatý. Po rozchode so svojou priateľkou býval po kamarátoch a pár dní býval u babky. K týmto údajom dodal, že asi pred mesiacom a pol stratil telefón, v súčasnej dobe má nový telefón i telefónne číslo a preto pokiaľ na telefónne volania neodpovedal, tak to bolo vtedy, keď stratil telefón, hoci dňa 10. 07. 2018 ešte nemal stratný telefón.

Skutočnosť, že vydaniu príkazu na zatknutie v prejednávanej veci nepredchádzal pokus o predvolanie obvineného ani pokus o jeho predvedenie či zadržanie, ale len ťažkosti spojené s doručovaním súdnej písomnosti obvinenému, ktoré okresný súd podrobne a konkrétne v odôvodnení napadnutého uznesenia popísal, nebola rozhodujúca, pretože podstata dôvodu vydania príkazu na zatknutie, t. j. nedostupnosť obvineného bola splnená. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že v zmysle § 179 ods. 2 Tr. poriadku, ak má osoba, ktorej treba uznesenie oznámiť, obhajcu, prípadne splnomocnenca, postačí, ak sa uznesenie

vyhlási buď tejto osobe, alebo jej obhajcovi, prípadne splnomocnencovi; ak sa oznamuje uznesenie doručením rovnopisu, doručí sa len obhajcovi.

Zo správy Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove zo dňa 10. 07. 2018 vyplynulo, že písomnosť sa obvinenému na adrese [REDAKOVANÉ] nepodarilo doručiť, lebo od otca obvineného polícia zistila, že obvinený sa na danej adrese nezdržiava a svojmu otcovi na telefonické hovory neodpovedá a že sa odsťahoval do podnájmu k svojej priateľke na adresu [REDAKOVANÉ], ale ani na danom mieste sa obvineného políciou nepodarilo zastihnúť. Podľa lustrácie v Registri obyvateľov mal obvinený ako trvalý pobyt uvedený len mesto [REDAKOVANÉ], bez bližšej adresy. Podľa lustrácie v Zbore väzenskej a justičnej stráže sa v evidencii ZVJS nenachádzal, teda nebol umiestnený ani v ústave na výkon trestu odňatia slobody ani v ústave na výkon väzby.

Boli teda splnené všetky podmienky na vydanie príkazu na zatknutie obvineného. Z postupu okresného súdu síce jasne nevyplýval záver, že obvineného by nebolo možné predvolať ani predviesť či zadržať, no jasne z neho vyplynulo, že jeho prítomnosť pri realizácii iného úkonu trestného konania, pri doručovaní súdneho rozhodnutia, nebolo možné zabezpečiť, a to ani za súčinnosti polície. Okresný súd správne (po zohľadnení doterajšieho správania sa obvineného, ktorý, hoci vedel, že je trestne stíhaný, nezabezpečil svoju dostupnosť tak, aby o nej neboli pochybnosti) vydal na obvineného príkaz na zatknutie z dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. poriadku.

Ani po výsluchu obvineného pri rozhodovaní o väzbe tieto pochybnosti neboli celkom odstránené, pretože vyjadrenia obvineného v otázke jeho dostupnosti nezakladali istotu nasvedčujúcu zásadnej zmene, a tak musel krajský súd uzavrieť, že dôvod väzby uvedený v § 71 ods. 1 písm. a) Tr. poriadku prítomný je aj naďalej. Na druhej strane je však tento väzobný dôvod tak nízkej intenzity, že väzbu obvineného je možné ešte nahradiť dostatočnými zákonnými zárukami.

Je potrebné vytknúť okresnému súdu, že napriek jednoznačnému návrhu obvineného na nahradenie jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka opomenul o takom návrhu rozhodnúť výrokom a svoje rozhodnutie takto väzbu nenahradiť zdôvodnil len v odôvodnení napadnutého uznesenia. Takýto postup nie je súladný so zákonom, pretože návrh obvineného na nahradenie väzby vyvoláva konanie o návrhu obvineného na prepustenie z väzby, o ktorom má súd povinnosť vždy v konaní pred súdom bez meškania

rozhodnúť (§ 79 ods. 2, prvá veta, ods. 3, tretia veta Tr. poriadku). Len v prípade absencie výslovného návrhu na nahradenie väzby dohľadom pobačného a mediačného úradníka postačí, ak súd negatívne rozhodnutie zdôvodní len v odôvodnení svojho rozhodnutia o väzbe.

Bolo potrebné dôsledne zohľadniť zásadu primeranosti a zdržanlivosti väzby a v tomto smere krajský súd neprisvedčil napadnutému uzneseniu, pretože súhrn záruk spojených s uloženými podmienkami vytvára reálne podmienky pre zabránenie obvinenému v marení trestného konania svojou neprítomnosťou založenou na obave z jeho úteku či na obdobnom vyhýbaní sa trestnému konaniu zo strany obvineného.

Obvinený predložil písomné vyhlásenie svojho otca, z ktorého vyplynulo, že tento pre obvineného má zabezpečené ubytovanie na konkrétnej adrese, pričom neboli krajskému súdu predložené dôkazy, z ktorých by osoba otca obvineného bola zásadne spochybnená, prípadne na základe ktorých by krajský súd mal dôvod pochybovať o pravdivosti písomného vyhlásenia.

Písomný sľub obvineného, ktorý podľa odpisu Registra trestov doposiaľ nebol odsúdený a v skúšobnej dobe podmienenečného zastavenia trestného stíhania sa osvedčil, podľa správy Mesta [REDAKOVANÉ] doposiaľ nebol, priestupkovo riešený, podľa evidencie priestupkov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky mal len jeden priestupok spáchaný dňa 16. 03. 2017, za ktorú mu bola uložená pokuta 10,- eur, krajský súd považoval za dostatočný a prijal ho, pričom skutočnosť, že obvinený je v prejednávanom prípade trestne stíhaný za zločin, vyžadovala spojenie tejto väzobnej náhrady s uložením dohľadu pobačného a mediačného úradníka nad obvineným a zároveň uloženie povinností a primeraných obmedzení, vrátane kontroly technickými prostriedkami, ktorých účelom je zabezpečiť dosiahnutie účelu väzby miernejšími prostriedkami ako samotnou väzbou. Takto bolo možné väzby obvineného nahradiť.

Rešpektujúc potrebu účasti obvineného na úkonoch v súdnom konaní v prejednávanej veci i záujem súdu umožniť obvinenému riadny výkon zamestnania a kontaktov s príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, či v iných naliehavých prípadoch (napr. v prípade zdravotných ťažkostí) krajský súd upravil podmienky primeraného obmedzenia uloženému obvineného v podobe zákazu vzdaľovať sa z miesta pobytu [REDAKOVANÉ] u otca [REDAKOVANÉ]. Obvinený si v tejto súvislosti však

musí uvedomiť, že tieto výnimky sú možné len po predchádzajúcom súhlase probačného a mediačného úradníka, o ktorý sa musí usilovať vlastnou aktivitou.

Krajský súd po zistení splnenia podmienok pre uloženie elektronických prostriedkov na kontrolu pohybu a pobytu obvineného teda doplnil uložené povinnosti a obmedzenia na posilnenie dohľadu probačného a mediačného úradníka o uloženie kontroly technickými prostriedkami.

Vzhľadom na uvedené tak krajský súd zrušil napadnuté uznesenie a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.“

18. Podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest.

19. Účelom tzv. útekovej väzby podľa citovaného ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku je zabezpečiť osobu obvineného pre trestné konanie a výkon trestu. Jednou z materiálnych podmienok tzv. útekovej väzby je dôvodná obava (nie istota), podložená konkrétnymi skutočnosťami, že obvinený ujde alebo sa bude skrývať, aby sa vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu. V citovanom ustanovení Trestný poriadok demonštratívne uvádza okolnosti, ktoré môžu takúto dôvodnú obavu signalizovať. Patrí medzi nich (okrem iných) aj skutočnosť, že obvinený nemá stále bydlisko. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu, resp. z podrobne prezentovaných skutkových zistení a na nich nadväzujúcich záverov jasne vyplýva, že za takéto konkrétne skutočnosti, ktoré v spojení so signalizujúcou okolnosťou (sťažovateľ nemal stále bydlisko) doviedli okresný súd a následne aj krajský súd k záveru o dôvodnej obave, že sťažovateľ ujde alebo sa bude skrývať, a nebude tak možné zabezpečiť jeho osobu pre vedené trestné konanie, považovali oba konajúce súdy konkrétnu skúsenosť so sťažovateľom, keď bol v mieste, ktoré sám orgánom činným v trestnom konaní označil ako miesto na doručovania

písomnosti, opakovane nezastihnuteľný, pričom nebolo možné zabezpečiť kontakt s ním ani prostredníctvom jeho obhajcu a dokonca ani prostredníctvom jeho blízkeho rodinného príslušníka, a to napriek tomu, že mal sťažovateľ jasnú vedomosť a svojom trestnom stíhaní, a teda o svojej povinnosti byť kontaktný pre účely vedeného trestného konania. Konkrétnou skutočnosťou, ktorá v prípade sťažovateľa založila dôvod útekovej väzby, teda nebola potreba doručenia súdnej písomnosti, ako sa to snaží prezentovať vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ, touto skutočnosťou bola skúsenosť konajúceho súdu s nemožnosťou sťažovateľa kontaktovať aj po vyčerpaní všetkých dostupných možností.

20. Vychádzajúc z informácií uvedených v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto uznesenia, čo sa týka zodpovedania otázky danosti dôvodov podporujúcich útekovú väzbu sťažovateľa, ústavný súd konštatuje ústavnú konformnosť odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu. Ústavný súd je toho názoru, že sa v ňom krajský súd náležite vysporiadal s argumentáciou sťažnosti sťažovateľa a riadne vysvetlil dôvody na svoj záver o danosti dôvodu tzv. útekovej väzby s možnosťou jej náhrady alternatívnymi opatreniami, ktorých uloženie dokonca vo svojej sťažnosti navrhol samotný sťažovateľ. Odpoveď krajského súdu hodnotí ústavný súd ako vyčerpávajúcu, bez zjavných logických protirečení, plne zodpovedajúcu kritériám stanoveným pre kvalitné odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov judikatúrou ústavného súdu a zároveň súladné s podstatou aplikovaných právnych noriem [ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku].

21. Ústavný súd tiež ako zjavne irelevantnú hodnotí námietku sťažovateľa, v ktorej sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že krajský súd rozhodol v druhom stupni o jeho väzobnej veci ešte predtým, ako bolo právoplatne rozhodnuté o námietke zaujatosti, ktorú vzniesol v meritórnom konaní voči predsedovi senátu okresného súdu, ktorý súčasne rozhodoval o dotknutej väzobnej veci sťažovateľa v prvom stupni. Ústavný súd je toho názoru, že predmetná skutočnosť nemohla mať a nemala žiaden negatívny dopad na rozhodovanie krajského súdu o väzbe sťažovateľa. Základné právo na nestranného sudcu, ku ktorého napĺňaniu konanie o námietke zaujatosti vedie, nie je totiž samoúčelné. Jeho cieľom je naplnenie spravodlivosti rozhodovania vo veci účastníka konania. K preskúmaniu toho, či bolo prvostupňové rozhodovanie okresného súdu o väzbe

sťažovateľa (na ktorom sa zúčastnil aj predseda senátu, voči ktorému bola námietka zaujatosti uplatnená) zákonné, správne a teda spravodlivé, nepotreboval krajský súd poznať výsledok právoplatného rozhodnutia o námietke zaujatosti, logika veci totiž jasne hovorí, že tieto otázky možno zodpovedať na základe preskúmania samotného obsahu a odôvodnenia prvostupňového väzobného rozhodnutia.

22. Vychádzajúc z čiastkových záverov uvedených v bodoch 19 až 21 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Tost 22/2018 z 18. decembra 2018 ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

23. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2019